

Advies

Dynamische knelpuntberoepenlijst

Brussel, 22 februari 2021

Adviesvraag: Dynamische knelpuntberoepenlijst

Adviesvrager: Hilde Crevits - Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw

Ontvangst adviesvraag: 5 februari 2021

Adviestermijn: 30

Decretale opdracht: adviesfunctie

Goedkeuring raad: 22 februari 2021

Contactpersoon: Niels Morsink – nmorsink@serv.be

Mevrouw Hilde CREVITS
Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw
Consciencegebouw
Koning Albert II laan 15
1210 Sint-Joost-ten-Node

contactpersoon

Niels Morsink
Nmorsink@serv.be

ons kenmerk

SERV_ACEM_20200222_dynamische_knelpuntberoepenlijst_BR

Brussel

22 februari 2021

Dynamische knelpuntberoepenlijst

Mevrouw de viceminister-president

De Adviescommissie Economische Migratie adviseert elke twee jaar over een lijst met beroepen voor middengediplomeerden voor dewelke er een vermoeden van tekort geldt, wat betekent dat de werkgever zonder individueel arbeidsmarktonderzoek een derdelander kan aanwerven. Dit advies bevat de beroepen die de Vlaamse sociale partners aan het ontwerp van VDAB wensen toe te voegen.

Hoogachtend

Stefaan Peirsman
voorzitter

Inhoud

Inhoud	4
Advies	5
1 Inleiding	5
2 Aanpassingen	6
3 Toegang tot beroep voor de vrachtwagenchauffeur	7
Bijlagen	8

Advies

1 Inleiding

De Adviescommissie Economische Migratie adviseert elke twee jaar over een lijst met beroepen voor middengediplomeerden voor dewelke er een vermoeden van tekort geldt, wat betekent dat de werkgever zonder individueel arbeidsmarktonderzoek een derdelander kan aanwerven. De ontwerplijst met statistisch zware, kwantitatieve knelpuntberoepen¹ wordt opgesteld door de VDAB waarna de Vlaamse sociale partners hun achterban consulteren en overleggen over aanpassingen aan deze lijst. Daarbij wordt als belangrijkste criterium gehanteerd dat het beroep een spanningsindicator² lager dan de Vlaamse mediaan dient te hebben.

Aangezien het BVR Economische migratie³ verwijst naar het kwalificatieniveau drie of vier om te bepalen of een beroep middengediplomeerd is, wordt dit nagegaan in de kwalificatiedatabank uit de Vlaamse Kwalificatiestructuur. Daarbij dient opgemerkt dat de beroepsnamen die VDAB hanteert vaak niet overeen komen met de namen van de beroepskwalificaties in de kwalificatiedatabank.

Een aantal beroepen op de lijst zijn geen knelpuntberoep op Brussels, Waals of Europees niveau. Wanneer er geen tekort is in de andere gewesten of op Europees niveau betekent het echter niet dat er een overschot is dat het grote tekort in Vlaanderen kan compenseren. Daarom worden deze beroepen alsnog opgenomen op de dynamische knelpuntberoepenlijst.

De knelpuntberoepen maken in 2019 10% en in 2020 18% uit van de aanvragen. In absolute cijfers waren er in 2019 in totaal 12.175 aanvragen voor een toelating tot arbeid waarvan 1.246 voor knelpuntberoepen. In 2020 waren er in totaal 8.715 aanvragen waarvan 1.587 voor knelpuntberoepen. Daarbij dient te worden opgemerkt dat de stijging van het aantal aanvragen voor knelpuntberoepen vooral te wijten is aan een verdubbeling van het aantal hernieuwingsaanvragen, terwijl het aantal eerste aanvragen voor knelpuntberoepen in 2020 lager lag dan in 2019.

De knelpuntberoepen waar het meest een toelating tot arbeid voor wordt gevraagd zijn bestuurder trekker-oplegger, vrachtwagenbestuurder met vaste wagen en chef-kok. In bijlage is een volledig overzicht te vinden.

Bij de knelpuntberoepen ligt de verhouding weigeringen ten aanzien van toekenningen hoger dan bij het totale aantal aanvragen toelating tot arbeid. Deze verhouding lag voor 2019 voor de

¹ Een beroep kan een knelpuntberoep zijn omwille van kwalitatieve of kwantitatieve oorzaken of omwille van de specifieke arbeidsomstandigheden. Kwantitatief betekent dat er te weinig werkzoekenden beschikbaar zijn op de arbeidsmarkt. Kwalitatief betekent dat er voldoende werkzoekenden zich aanbieden, maar ze voldoen niet omwille van een gebrek aan ervaring, slechte aansluiting onderwijs-werkvloer, ... De oorzaak specifieke arbeidsomstandigheden spreekt voor zich. Een overzicht: <https://www.vdab.be/sites/web/files/doc/trends/Knelpuntberoepen%202021.pdf>

² Om de spanningsindicator te berekenen, wordt de verhouding genomen tussen het gemiddeld aantal niet-werkende werkzoekenden (NWWZ) van de laatste 12 maanden en het gemiddelde aantal openstaande vacatures in dezelfde periode.

³ http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/loi_a.pl

knelpuntberoepen op 11,3%⁴, terwijl deze voor 2019 voor de totale populatie op 1,6% lag⁵. Een groot aantal aanvragen voor aanwervingen binnen de dynamische knelpuntberoepenlijst wordt geweigerd wat wijst op onduidelijkheid bij werkgevers. De sociale partners stellen vast dat de 'dynamische knelpuntberoepenlijst' vaak wordt verward met de 'knelpuntberoepenlijst'. Aangezien de term 'dynamische knelpuntberoepenlijst' niet vast ligt in het BVR, stellen ze voor om in plaats van 'dynamische knelpuntberoepenlijst' te spreken over de 'structurele tekortenlijst voor middengeschoolde functies'. Deze verwoording sluit nauwer aan bij het BVR en voorkomt hopelijk verdere verwarring.

Tenslotte vragen de Vlaamse sociale partners vragen aan het Departement WSE om jaarlijks een beperkt monitoringsrapport te publiceren met de cijfers omtrent economische migratie. Aan VDAB vragen de Vlaamse sociale partners om acties gericht op deze doelgroep te rapporteren.

2 Aanpassingen

Na een consultatie op het terrein vragen de sociale partners om de volgende beroepen aan de dynamische knelpuntberoepenlijst toe te voegen.

Beroep	Spanningsindicator	Niveau VKS
Begeleider kinderopvang	6,75	4 (Kinderbegeleider baby's en peuters)
technicus industriële installaties	0,86	4 (Technicus industriële elektriciteit)
monteur centrale verwarmingsinstallaties	2,36	4 (Chauffagist)
Sanitair installateur	3,27	4 (Sanitarist)
technicus ontwerper industriële automatisering	3,45	4 (Technieker industriële procesautomatisatie)
kraanbestuurder	3,6	4 (Torenkraanbestuurder)
bestuurder bouwplaatsmachines	3,87	4 (bouwplaatsmachinist)
technicus elektronische installaties	1,18	4 (Elektrotechnicus)
technicus industriële automatisering	1,33	4 (Technieker industriële procesautomatisatie)

⁴ Zie bijlage 4

⁵ Voor de cijfers van de totale populatie toelatingen tot arbeid zie schriftelijke vraag nr. 324 van Robrecht Bothuyne van 3 februari 2020, <https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1539246>. Er waren in 2019 176 weigeringen op 10.454 toekenningen.

technicus controle en kwaliteit elektriciteit en elektronica	5,96	4 (Elektrotechnicus)
Rigger monteerder	3,02	4 (lasser-monteerder)
Brandertechicus	4,43	4 (Brandertechicus)
TIG Lasser	6,36	4 (Lasser-monteerder)
Halfautomaat lasser	9,79	4 (Lasser-monteerder)
Torenkraanbestuurder	10,91	4 (Torenkraanbestuurder)

De Vlaamse sociale partners benadrukken het grote belang van een goede kennis van het Nederlands, in het bijzonder voor de begeleider kinderopvang⁶.

3 Toegang tot beroep voor de vrachtwagenchauffeur

Bij de vrachtwagenchauffeurs duikt vandaag een specifiek en prangend probleem op. Vrachtwagenchauffeurs kunnen niet rijden zonder code 95 die vakbekwaamheid bewijst. Indien het rijbewijs van de derdelander dateert van na 2009 moet deze om een code 95 te bekomen een verplicht examen in de landstaal afleggen. Waar dit voorheen met een tolk kon, is dat in het verleden afgeschaft. Aangezien de taalkennis voor het beroep in tegenstelling tot bijvoorbeeld de zorgkundigen minder essentieel is en Vlaanderen als logistieke draaischijf deze profielen erg nodig heeft, vragen de sociale partners dat de Vlaamse Regering dringend opnieuw de mogelijkheid voorziet dat een tolk aanwezig kan zijn bij dit verplicht examen. Aangezien deze en andere profielen onmisbaar zijn voor de Vlaamse arbeidsmarkt, is het ook van belang dat ze hier in goede omstandigheden kunnen wonen en werken.

⁶ Om een vergunning te krijgen, moeten niet alle begeleiders in de kinderopvang Nederlands spreken, maar wel om subsidies te krijgen. Kind & Gezin legt duidelijk uit dat nieuwe medewerkers de vereiste taalkennis moeten hebben. Kandidaat-medewerkers die geen attest Nederlands hebben, moeten hun niveau van taalkennis laten testen. Als uit deze test blijkt dat zij onvoldoende Nederlands kennen, dan kan de kandidaat pas starten nadat hij of zij een taal cursus volgde en aan het vereiste niveau voldoet. Het vereiste niveau is voor kinderbegeleiders B1 voor spreken en luisteren en A2 voor lezen en schrijven. Bron: <https://www.kindengezin.be/img/opvolging-van-kennis-nederlandse-taal.pdf>; <https://www.integratie-inburgering.be/taaltest-nederlands-kinderdagverblijven>

Bijlagen

Bijlage 1: aanvragen per beroep

Beroep	2019	2020
Bestuurder bouwplaatsmachines	55	30
Bestuurder trekker-oplegger	433	278
Bordenbouwer	0	4
Chef-kok	120	106
Industrieel elektrotechnisch installateur	8	34
Installateur datacommunicatie	16	20
Kraanbestuurder	0	8
Onderhoudselektriciën	4	9
Onderhoudsmecaniciën	50	65
Onderhoud bedrijfs- of vrachtwagens	10	21
Technicus centrale verwarming	4	13
Pijpfitter	7	8
Elektrotechnisch installateur	53	78
Sanitair installateur	27	40
Slager	34	45
Technicus voertuigen	17	14
Technicus werf-, landbouw- en hefmachines	14	20
Vrachtwagenbestuurder met aanhangwagen	26	33
Vrachtwagenbestuurder met vaste wagen	134	106
Zorgkundige	11	15

Bijlage 2: aanvragen per beroep en per nationaliteit

Opmerkingen:

- functies die schuingedrukt staan, vormen GEEN knelpuntberoep;
- functies met (2018) erachter, zijn knelpuntberoepen uit de vorige lijst (van 2006 tot eind 2018)

Aantal aanvragen knelpuntberoepen per functie en nationaliteit		
functie van de werknemer	nationaliteit	aantal
<i>arbeider</i>	Albanië	1
	Armenië	1
	India	1
	Kosovo	2
	Marokko	2
	Montenegro	2
	Oekraïne	1
	Rusland	3
	Syrië	1
	bakker (2018)	Turkije
bekister-ijzervlechter (2018)	Kosovo	1
bestuurder bouwplaatsmachines	Albanië	3
	Bosnië en Herzegovina	1
	Kosovo	4
	Marokko	3
	Oekraïne	1
	Turkije	15
bestuurder trekker-oplegger	Albanië	8
	Algerije	2
	Angola	1
	Armenië	3
	Bosnië en Herzegovina	21
	Burkina Faso	1
	Georgië	4
	Ghana	1
	Guinea	1
	Hongarije	1

	India	1
	Kameroen	2
	Marokko	87
	Noord-Macedonië	12
	Oekraïne	3
	Portugal	1
	Rusland	1
	Servië	20
	Suriname	1
	Togo	2
	Tunesië	12
	Turkije	306
bordenbouwer	Filipijnen	1
	Kirgistan	1
	Syrië	1
<i>bouwarbeider</i>	Albanië	2
<i>bouwarbeider</i>	Kosovo	2
chef-kok	Afghanistan	2
	Albanië	10
	Bangladesh	4
	Canada	1
	China	22
	Egypte	2
	Georgië	2
	Guatemala	1
	India	12
	Japan	2
	Kosovo	5
	Laos	1
	Libanon	1
	Marokko	14
	Mauritanië	2
	Nepal	20

	Oekraïne	1
	Pakistan	5
	Syrië	1
	Thailand	2
	Turkije	16
	Uruguay	1
	Zuid-Afrika	1
	Zuid-Korea	11
dakwerker (2018)	Kosovo	1
	Marokko	1
<i>dispatcher</i>	Turkije	1
grondwerker (2018)	Albanië	1
<i>hulpkok</i>	Thailand	1
<i>hulpslager</i>	Marokko	2
industriële elektronische installateur	Albanië	1
	China	1
	Filipijnen	1
	India	1
	Marokko	2
	Oekraïne	2
	Tunesië	1
industriële elektrotechnisch installateur	Albanië	2
	Oekraïne	1
	Turkije	1
	Bosnië en Herzegovina	1
	Montenegro	3
	Noord-Macedonië	1
	Servië	2
	Tunesië	1
	Turkije	1
ingenieur (2018)	Bosnië en Herzegovina	1

installateur van datacommunicatienetwerken	Algerije	1
	Brazilië	1
	Libanon	10
	Marokko	4
	Rusland	1
	Tunesië	1
	Zuid-Afrika	1
instellers en bedienaars van werktuigmachines (2018)	Kosovo	1
kraanbestuurder	Kosovo	1
	Paraguay	2
	Turkije	2
land- en tuinbouw (2018)	India	1
	Marokko	1
	Oekraïne	1
lasser (2018)	Kosovo	1
	Marokko	1
	Turkije	1
metselaar (2018)	Oekraïne	1
monteur centraleverwarmingsinstallaties	Albanië	3
	Filipijnen	3
	India	2
	Marokko	2
<i>mozaïeklegger-kasseilegger</i>	Turkije	2
onderhoudsmecanici	Albanië	4
	Algerije	2
	Armenië	1
	Australië	1
	Bosnië en Herzegovina	1
	Brazilië	2
	China	1
	Colombia	1
	Filipijnen	6

	India	1
	Kosovo	8
	Macedonië	1
	Marokko	19
	Namibië	1
	Oekraïne	3
	Pakistan	2
	Servië	1
	Tunesië	1
	Turkije	21
	Uruguay	1
	Venezuela	2
	Verenigde Staten	1
	Zuid-Afrika	3
onderhoudsmecaniciën van bedrijfs- of vrachtwagens	Congo	1
	Filipijnen	6
	Kosovo	1
	Marokko	3
	Rusland	1
	Servië	3
	Tunesië	1
	Turkije	3
onderhoudstechnicus van verwarmingsinstallaties	Albanië	1
	Armenië	1
	Oekraïne	1
	Turkije	1
<i>persoonlijk assistent</i>	Filipijnen	1
pijpfitter	Algerije	1
	Bosnië en Herzegovina	3
	Filipijnen	1
	Libanon	2
	Turkije	1

residentieel elektrotechnisch installateur	Albanië	2	
	Algerije	2	
	Bosnië en Herzegovina	1	
	Filipijnen	3	
	Kameroen	1	
	Kosovo	1	
	Marokko	5	
	Montenegro	1	
	Oekraïne	2	
	Turkije	3	
	sanitair installateur	Albanië	12
Armenië		1	
Cuba		1	
India		2	
Kosovo		8	
Marokko		1	
Montenegro		1	
Noord-Macedonië		4	
Oekraïne		1	
Servië		4	
Tunesië		1	
Turkije		2	
slager		Afghanistan	1
		Albanië	1
	Armenië	1	
	Bangladesh	1	
	Brazilië	1	
	Kosovo	4	
	Marokko	20	
	Nepal	6	
	Noord-Macedonië	1	
	Oekraïne	2	

	Pakistan	4
	Servië	1
	Sri Lanka	1
	Togo	1
	Turkije	11
technicus controle en kwaliteit elektriciteit en elektronica	Zuid-Afrika	1
technicus elektronische installaties	Albanië	1
	China	2
	Kirgistan	1
	Kosovo	4
	Marokko	4
	Montenegro	1
	Turkije	1
technicus industriële automatisering	China	13
	Marokko	1
	Zuid-Afrika	1
technicus industriële installaties	Armenië	1
	Brazilië	1
	China	2
	India	4
	Marokko	22
	Verenigde Staten	1
	Wit-Rusland	1
	Zuid-Afrika	4
technicus voertuigen	Albanië	1
	Bosnië en Herzegovina	1
	Filipijnen	5
	Griekenland	1
	Kosovo	2
	Pakistan	1
	Rusland	1
technicus werf-, landbouw- en hefmachines	Filipijnen	2

	Iran	5
	Kosovo	4
	Marokko	2
	Turkije	9
<i>uitbater filiaal kledingwinkel</i>	Pakistan	1
vrachtwagenbestuurder met aanhangwagen	Algerije	1
	Burkina Faso	1
	Marokko	13
	Nigeria	1
	Oekraïne	1
	Servië	1
	Tunesië	2
	Turkije	19
vrachtwagenbestuurder vaste wagen	Albanië	3
	Armenië	4
	Bosnië en Herzegovina	1
	Congo	1
	India	1
	Iran	1
	Kosovo	14
	Marokko	11
	Noord-Macedonië	1
	Oekraïne	3
	Rusland	3
	Servië	2
	Tunesië	3
	Turkije	10
zorgkundige	België	1
	Bosnië en Herzegovina	1
	Congo	1
	Filipijnen	5

	Indonesië	3
	Japan	1
	Kosovo	1
	Marokko	3
	Noord-Macedonië	2
	Nigeria	1
	Servië	1
	Suriname	2
	Turkije	5
	Vietnam	2
totaal		1212

Bijlage 3: Ontvangen aanvragen knelpuntberoepen: eerste aanvragen versus hernieuwingen

	2019	2020
1 ^{ste} aanvragen	925	871
hernieuwingen	314	714
totaal	1239	1585

Bijlage 4: Afgeronde procedures

		2019	2020
Toekenningen	1 ^{ste} aanvragen	471	516
	Hernieuwingen	192	714
	Totaal	663	1070
Weigeringen	1 ^{ste} aanvragen	62	99
	Hernieuwingen	13	44
	Totaal	75	143
Onontvankelijk	1 ^{ste} aanvragen	171	162
	Hernieuwingen	39	51
	Totaal	210	213

Zonder gevolg	1 ^{ste} aanvragen	28	71
	Hernieuwingen	13	31
	Totaal	41	102